

in my humble opinion – на мою скромну думку) та його російський відповідник ИМХО (имею мнение, хочу озвучить); КМП (від англ. *kill me please* – вбийте мене, будь ласка); СДР (з днем народження); ЯТЛ (я тебе люблю) – та скорочення (норм, яси). Їх поява – результат бажання скоротити швидкість передавання інформації.

Зростається з лексикою рідної мови лексика англійська, яка потрапляючи на український чи російський ґрунт, вступає в синтез з граматичними нормами рідної мови. Тому маємо лексеми «лайкнути», «смайлик», «гуглити».

З'являються й суто українські комп-жаргонізми, що міцно закріплюються серед веб-користувачів: цьомки, дяки, дякс – дякую (аналог російського «спс»), на дроті – он-лайн, рильце – смайл, монік – монітор. Існують навіть суто інтернетні вигуки: мі-мі; уть-ать, уру-ру, які виражають різноманітні емоції.

Отже, тема, заявлена нами, лише поверхнево вказала на подальші перспективи досліджень, які вбачаються не тільки цікавими, а й необхідними з огляду на трансформацію як середовища спілкування, так і його засобів.

- Список використаних джерел: 1. Гусейнов Г. Берлога веблога. Введение в эротическую семантику [Електронний ресурс] / Гасан Гусейнов // Говорим по-русски. – 2005. – апр. – Режим доступа : http://www.speakrus.ru/gg/microprosa_erratica-1.htm.
2. Доклис Р. Эротический ген / Р. Доклис. – М. : Мир, 1993. – 318 с.
3. Піддубний А. С. Інтернет-меми в аспекті парадигми перекладу [Електронний ресурс] / А. С. Піддубний. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/13_NMN_2011/Philologia/6_86003.doc.htm.
4. Режим доступу : <http://uk.wikipedia.org/wiki/Интернет-мем>.

Олена Коштов
(Чернівці)

ШЛЯХИ РЕАЛІЗАЦІЇ ЕСТЕТИЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ АВТЕНТИЧНИХ ХУДОЖНІХ ФІЛЬМІВ ДЛЯ ОВОЛОДІННЯ АНГЛОМОВНОЮ КОМУНІКАТИВНОЮ КОМПЕТЕНТНІСТЮ У ГОВОРІННІ У МАЙБУТНІХ ФІЛОЛОГІВ

За відсутністю реальних умов іншомовної комунікації вагомому значення набуває використання таких засобів навчання, які б максимально наблизили процес вивчення мови до ситуацій реального спілкування. Таким навчальним засобом виступає автентична відеофонограма (ВФГ), автентичні художні фільми (АХФ) зокрема. Проблема використання ВФГ для навчання говоріння вивчалася багатьма вченими: з'ясовано критерії відбору АХФ, визначено ін-

новачійні технології та нові стратегії використання ВФГ (Н.І. Бичкова, М.В. Ляховицький, J. Lonergan); досліджено послідовність використання АХФ і друкованих матеріалів для навчання студентів мовних спеціальностей монологічного мовлення (В.С. Пащук); запропоновано методику використання фрагментів АХФ для навчання студентів мовних спеціальностей соціокультурної англійської лексики (Т.О. Яхнюк) та ін. У той же час деякі аспекти методики використання ВФГ, зокрема визначення естетичного потенціалу АХФ для оволодіння англомовною комунікативною компетентністю у говорінні у майбутніх філологів потребують подальших досліджень. Тому *метою* статті є визначення естетичного потенціалу АХФ для оволодіння англомовною комунікативною компетентністю у говорінні у майбутніх філологів.

Програмою (2001) [4] передбачається виховання у майбутніх філологів культури спілкування, ціннісних орієнтацій, почуттів та емоцій позитивного ставлення до англійської мови та культури її народу-носія. Ці аспекти відповідають і завданням естетичного виховання студентів, тому їх реалізація є важливою складовою естетико-виховного процесу засобами іноземної мови. Програмою (2001) з англійської мови передбачається вивчення багатьох тем, які мають великий естетичний потенціал, їх вивчення сприяє естетичному вихованню студентів на заняттях з англійської мови.

Естетичне виховання – це процес формування цілісного сприйняття і правильного розуміння прекрасного у мистецтві та дійсності; здатність до творчого самовиявлення, котра притаманна людині. Однак ця здатність вимагає свідомого, цілеспрямованого, планомірного і систематичного розвитку. Метою естетичного виховання є допомога студентам у досягненні високого рівня естетичної культури особистості, здатності до естетичного освоєння дійсності. Виділяють основні категорії і поняття естетичного виховання: естетичний розвиток, естетична свідомість, сприймання, потреби, культура. Естетичний розвиток особистості – процес становлення і вдосконалення естетичної свідомості та естетичної діяльності особистості. Естетичний розвиток має на меті формування естетичної культури особистості – своєрідного сплаву особистісних якостей, які обумовлюють критерії її оцінювання прекрасного і потворного, вияв чуття міри у власній творчості. Естетична свідомість – сукупність поглядів, знань, суджень, оцінок, ідей, ідеалів, її основою є

естетичне сприймання дійсності – це художнє формування вміння бачити, емоційно відгукнутись та усвідомити красу, естетичні якості різноманітних явищ і об'єктів діяльності: природи і тваринного світу, міст і сіл, будинків і квартир, зовнішнього вигляду людини.

Естетична культура – це сформованість у людини естетичних знань, смаків, ідеалів, здібностей до естетичного сприймання явищ дійсності, творів мистецтва, потреба вносити прекрасне в оточуючий світ, оберігати природну красу. Її рівень виявляється як у розвитку всіх компонентів естетичної свідомості (почуттів, поглядів, переживань, смаків, потреб, ідеалів), так і в розвитку вмінь і навичок активної діяльності у мистецтві, праці, побуті, людських взаєминах.

Важливе значення в естетичному вихованні студентів відіграють естетичні уявлення, діяльність, естетична насолода, почуття, співпереживання, смаки, естетичне судження, цінності. Вони визначаються моральною, емоційною, духовною діяльністю людини і зумовлюють істотні зміни в її світосприйнятті, поведінці, сприяють естетичній діяльності особистості, розвитку її творчих сил та здібностей до законів розвитку краси.

Естетична насолода проявляється у відчутті задоволення внаслідок сприймання об'єктів красивого, що спонукає до милування ними; задоволення від участі у створенні прекрасного. Естетичні переживання – це почуття людини, які пов'язані з конкретними предметами, явищами, що їх сприймає особистість.

Процес естетичного виховання націлений на гармонійний розвиток особистості, зумовлений стимулюванням естетичної мотивації студентів. Згідно з С. В. Роман, "сутність естетичної мотивації як психічного процесу полягає у формуванні і задоволенні потреб естетичного світосприйняття, під яким психологи розуміють здатність помічати, спостерігати, позитивно емоційно оцінювати і прагнути створити красу в довкіллі" [5, с. 34]. Виділяють такі фактори, що сприяють формуванню естетичних потреб: естетика поведінки викладача як організатора, помічника та активного учасника процесу навчання, яка позначається на вмінні створити позитивний психологічний фон заняття, проведення занять на високій мажорній ноті, вміння проявляти увагу та повагу до кожного студента, вміння "викликати позитивні емоції своєю срудливістю, культурою мовлення взагалі і красою англійської вимови зокрема, своїми акторськими здібностями"; залучення студентів до естетично органі-

зованого мовного середовища, яке створюють яскрава ізочність, елементи театралізації, сюжетна основа заняття; систематичне застосування адитивних та аудіовізуальних автентичних матеріалів, залучення студентів до художньої діяльності під час навчання англійської мови та естетичний потенціал підручника [5, с. 34].

Залучаючи студентів до вивчення англійської мови, вдосконалюючи їх уміння в різних видах мовної діяльності, необхідно пам'ятати, що в основі всього цього лежить емоційно активне сприйняття мови. Активне емоційне сприйняття мови – основа мовного виховання в цілому, включаючи естетичне виховання, оскільки під час спілкування іноземною мовою активізується внутрішній духовний світ студентів, їх відчуття і думки. Виховання естетичних поглядів, естетичного смаку, культури спілкування допомагає досягти мети навчання англійської мови, а також сформує повноцінну естетично розвинену особу.

Під час використання АХФ на заняттях англійської мови створюється чудовий ґрунт для естетичного виховання, бо самі твори, які відбираються для перегляду вже є естетично багатими, викладачу треба тільки виділити що красу, наголосити студентам на потрібних моментах. АХФ допомагає реалізувати мовленнєву, ситуативну, контекстну, графічну, картинну та емоційно-експресивну наочність [8, с. 18-19]. Використання АХФ забезпечує успішне оволодіння англійської комунікативної компетентності іншомовної компетентності студентів, оскільки слухова-зорова наочність ВФГ виконує функцію зразка автентичного спілкування, дозволяє показати емоційне забарвлення мовлення, відтворити акти спілкування в певних обставинах, створюючи великий вибір комунікативних ситуацій, які служать стимулом до мовленнєвої діяльності студентів.

АХФ дозволяють зробити процес навчання живим, цікавим, проблемним, емоційним, викликають ефект співчуття, оскільки інформація за допомогою ВФГ подається у двох планах: сенсорному і субсенсорному. Під час перегляду у студентів виникають естетичні почуття, співпереживання, позитивні та негативні емоції. Зміст АХФ пробуджує у студентів творчу особистість, викликає бажання обмінятися й обговорити те, що вони побачать на екрані, тим самим створюючи комунікативний фон для обговорень та дискусій. Виховання під час навчання здійснюється змістом самого фільму.

Використання АХФ передбачає високу мовленнєво-розумову активність студентів – інтелектуальну, емоційну та мовленнєву – в оволодінні іноземною мовленнєвою діяльністю. Оволодіння іноземним мовленням можливе за умови інтенсифікованої навчальної діяльності кожного студента. АХФ зокрема, дозволяють організувати навчальний процес так, що кожен студент стає його активним учасником.

Розуміння змісту АХФ обумовлює виникнення у студентів особливих емоцій і має специфічну емоціонально-раціональну структуру сприйняття: АХФ сприймається спочатку глобально, синтетично, завдяки уяві й емоціям, а аналіз включається пізніше з метою оцінювання деталей [6, с. 19]. Хоча під час перегляду АХФ студент знаходиться не в реальній, а в умовній ситуації, все рівно він є активним учасником тих подій, які відбуваються на екрані, приймає рішення, робить умовиводи, думає про те, щоб він зробив би на місці дійових осіб. АХФ сприймається студентами на двох рівнях – „буденному” і „творчому” [6, с. 18]. „Буденне” сприйняття здійснюється студентами на рівні глобального розуміння фабули, сюжету, образів дійових осіб; „творче” – на рівні оцінювання АХФ, умінні характеризувати його естетично, інтерпретувати закладені і реалізовані в ньому думки, висловлювати власне ставлення до цих думок. Саме другий рівень повинен домінувати з метою оволодіння англійською комунікативною компетентністю [7, с. 18].

Під час відбору АХФ для оволодіння англійською компетентністю слід звертати увагу на їх морально-етичний вплив на студента [1, с. 596]. АХФ з високим морально-етичним впливом виховують моральну культуру особи: здатність до морального розсуду; спроможність виявити співчуття, емпатію, співпереживання; готовність до гідних вчинків у будь-яких ситуаціях; загальнолюдські моральні цінності, тотожні в будь-якому суспільстві – повага та шанса до батьків, любов до Батьківщини, толерантність, незрадливості та ін. Моральність безпосередньо пов'язана з такою якістю особистості як духовність. „Фільм, який відповідає всім іншим принципам, але не цьому головному, не може бути відібраним для навчання студентів” [1, с. 597].

Прикладом фільму з високим морально-етичним впливом на студентів є АХФ „*A Beautiful Mind*” („*Ігри розуму*”), який розповідає про вірне кохання, незрадливості, виховує толерантність у сто-

сунках між людьми, що можуть служити прикладами для наслідування; високоморальний зміст фільму "The Edge" („Краї”), у якому продемонстровано силу і слабкість людської природи: мужність людського характеру у боротьбі з природою і самим собою, слабкість у протистоянні матеріальним спокусам світу.

Вкрай важливим для оволодіння англомовною компетентністю у майбутніх філологів є естетична цінність АХФ [1, с. 596; 3, с. 8]. Слід врахувати такі естетично значущі компоненти художнього твору: психологічну глибину розкриття характерів дійових осіб; емоційну довершеність їхньої поведінки, привабливість їх для студентів-глядачів; майстерність композиції; талановиту гру акторів; імпліцитну режисерську модальність; відсутність дидактичності; виразність стилю, внутрішньокадрове та зовнішньокадрове музичне оформлення, що надає епізоду або цілому фільму необхідного забарвлення, підкреслює основні думки і головну тему твору, демонструє авторське ставлення до подій на екрані [2, с. 31-32].

Наприклад, у фільмі "Four Weddings and a Funeral" („Чотири весілля та один похорон”) стосунки між головними дійовими особами Чарльзом та Керрі змальовано на фоні відомої пісні Елтона Джона "Chapel of Love" („Капличка любові”). Лірично, ніжно та тасмнічно звучить музика на початку фільму, адже ще невідомо, якими судилося бути стосункам між дійовими особами; енергійно, голосно та впевнено лунає музика наприкінці фільму, яка запевняє глядачів у тому, що в них усе буде добре.

Таким чином, АХФ мають значущий естетико-виховний потенціал, що реалізується у формуванні естетичної мотивації навчання та діалогу культур. Перспективу наступних досліджень вбачаємо у відборі АХФ з високим естетичним потенціалом для оволодіння англомовною комунікативною компетентністю у говорінні у майбутніх філологів.

Список використаних джерел: 1. Бичкова Н. І. Місце автентичних художніх кінофільмів у вивченні іноземних мов і культур / Н. І. Бичкова // Науковий вісник кафедри ЮНЕСКО. Серія „Філологія-педагогіка-психологія”. – 2000. – № 3 В. – С. 596-600. 2. Воскресенская Г. Н. Звуковой феномен фильма / Г. Н. Воскресенская. – М., 1984. – 135 с. 3. Смелякова Л. П. Художественный текст в обучении иностранным языкам в языковом вузе. Теория и практика отбора : [монография] / Л. П. Смелякова. – СПб. : Образование, 1992. – 142 с. 4. Програма з англійської мови для університетів/інститутів (і втірчий курс навчання): проєкт / кол. авт. : С. Ю. Николаєва, М. І. Соловей (керівник), Ю. В. Головач та ін. ; Київ, держ. пед. ун-т та ін. – Вінниця : Нова книга, 2001. – 245 с. 5. Роман С. В. Розвиваючий аспект

раннього шкільного навчання англійської мови / С. В. Роман // *Іноземна мова*. – 2002. – № 3. – С. 30-34. 6. Щербакowa Н. А. Кино в обучении иностранным языкам / Н. А. Щербакowa. – Минск : Высшейшая школа, 1984. – 94 с. 7. Яхнюк Т. О. Використання фрагментів художніх відеофільмів для навчання студентів мовних спеціальностей соціокультурної англійської лексики : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / Т. О. Яхнюк. – К., 2002. – 223 с. 8. *Barnney J. Video as a Brain-Friendly Teaching Media / J. Barnney // IATEFL-Ukraine. – Newsletter. – 1997. – № 9. – P. 18-19.*

Фільмографія: 1. "A Beautiful Mind". 2001, colour, 135 minutes. Directed by Ron Howard; starring: Russell Crowe, Jennifer Connelly, Paul Bettany. 2. "Four Weddings and a Funeral". 1994, colour, 117 minutes. Directed by Mike Newell; starring: Hugh Grant, Andie MacDowell. 3. "The Edge". 1997, colour, 117 minutes. Directed by Lee Tamahori; starring: Anthony Hopkins, Alec Baldwin, Elle Macpherson.

**Оксана Конял,
Олена Сеник
(Чернівці)**

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ ФОНЕТИЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Формування засад комунікативної компетенції вимагає постійної і цілеспрямованої уваги вимовній стороні спілкування учнів, що починають вивчати іноземну мову [2; 3; 4; 9]. *Актуальність* формування в учнів початкової школи іноземної фонетичної компетенції визначається багатьма чинниками. Загальновідомо, що вимова має велике значення для навчання всіх видів мовленнєвої діяльності на початковому етапі. Формування сталих вимовних навичок у молодшій школі є важливим також і для наступних етапів шкільного курсу з огляду на тенденцію навичок вимови до деградації у випадку слабкої вимовної основи всього мовленнєвого механізму. Окрім того, практика доводить можливість навчання дітей молодшого шкільного віку безакцентної вимови, формування аутентичних вимовних навичок.

Для наукового вирішення проблеми навчання вимови дітей молодшого шкільного віку існує достатня теоретична база. Всебічно дослідженою є психологічна природа процесів породження та сприйняття мовлення (Н.І. Гез, М.І. Жинкін, І.О. Зимня, Л.Ю. Куліш, А. Anderson, Т. Lynch, М. Underwood); проаналізовано психологічні особливості молодшого шкільного віку, що обумовлюють специфіку початкового ступеня навчання (Л.С. Виготський, В.В. Давидов,